

ברנער „פראנלאדען-פראצעט”
דער אמת וועגן דעם געמיינעם פאלסיפילאט
יער נירבּֿטֶשֶׁסֶּעֶרֶת ק. א. לאוֹלִי רַעֲמָסְהִירֶת דֵי פַּעֲשָׂעָרֶת אוֹו וַיַּעֲרָעֶת פַּעֲרָתִידִיגֶּר

בדרכו (נמ"א) באמ' בערנשברג בריבושים געריכט א', זאגען מען זי או זי אונערקענען דאר דיו אויומען דער עקספערט מאכט דאן אן'אנקליז פון די פער נען א פעלשונג, האט ער פערבאטען זיער פערשפּרִיך.

פָּאָר דַּעַר עֲחֶלְמִיקְיָה פָּוֹן דֵי אַנְטוּסְעָמִינְטִישׁ
גִּיסְפִּיםְיָשָׁעָר אַיִן אַבְּעָר וְעַד כְּאַרְאַכְטָעָרִיסְטִישׁ
בְּעַמְלִיךְ דַּעַר אַוְשְׁטָאָנָר דָּאָס וּוְעַגְעָן וְשָׁלָוָס נִישְׁתָּ
יְוִדְיָוִשְׁקִיטָּהָבָעָן זַיְגְּנוּוֹוָסְטָם אָוָן וּוְיָוָסְעָן אָוִיר
אַיְצָטָן. לְאַזְוִילִי שְׁמַעַלְתָּן דְּעַרְבָּיו פָּעָסְטָ פָּלְגָעָנְרוֹעָן

ארום דעת נייעם סערטיפיקאטו - שעדייל אפיקעל מפח אימיגראצייע-פאליטיך

וון אונזעדר ספֿעַצְיָעלָן א"י קארטאָפֶאנְדָּלָעָן
צְוֹועַק, אָזְ בְּזַוְנְדָעָרָם הָאָט דֵי רַעֲגִירָוָן אַרוֹסִיגָּעָן
נְעַבְעַן אַ בְּפַעַחַל צַו דֵי עַנְגְּלִישׁ קַאנְסְּלוֹאַטָּעָן אַיְן
אַלְעַ לְעַנְדָּרָעַ בְּשָׁוּם אַוְפַּן נִישְׁתַּמְעַן צַו עַרְתִּילְעָן
וּוְיזַעַם דֵי פַּעֲדוֹנָאָגָעָן, וּוְאָסְ וְעַנְעַן גַּעַזְעַסְעַן אַיְן אַיְן

נְתַתִּי יְלֹבֶד צוֹיִג

בונש אינגןצען מיט אונרעהט, דאס מען קאן נישן פרויליגערען מענישען, וועלכע געהען געהען געוועז ערדרען. די רגענרג האט די אלע אויפֿן זבורו אופֿן חשבון פון די, וועלכע הימען דאס געוועז אופֿן בעייס טרטיפֿיקאטען-שערדייל געטט זי זיך אפֿן זונט, נישט זי מאכען קיין צו איליגע טרייט// דאס איהורייגע. אונגעדרולד אוווח זיעיר ריה צו בעקומען אויף א גען ספיווו, ווי מען זאל נישט מאכען דעם חשבון, וועלכע זאלען צורדאשיג מיטהעלפען צו דער אופֿן בוייאנג פון דער יודישער נאציאאנאלאער חיים אין קומט אוייס דאס אופֿן מאטיווען פון דער אונגען, אלע געניזטעןות און מאטיווען פון דער אונגען, מאגע טורייטען, וועלכע זונען פערבליבען אהן ער-דאס די דיאזונע,, אונגענאלע טורייטען" זונען מענאי ארץ ישראל. נישט מיט קיין ליכט געמייט ערלעדינט זו אפטט קיובניש האט די רענודונג זונענווען 2800 טערדיי שען פערציזויפֿעלע, וועלכע האבען שווין פערברענצען, פיקאטען בלוי דעם ליעטטען האלבען ואהר, אין משך גונסטיג אדרער האלביגינטיג פערשידענע ענינים, אלע בריקען הינטער זיך, און אווב זי האבען אסילו, פון די ליעטטען 2 ואהה, האט די רענודונג שווין אראט געזינידיגט געגען געוועז, האט אבער דאס רעאלע לעי-אריגינאַל), און די דעםאלסטינען דיטשע קרטיס פאר אונטערן) דורך פון די לאבערדייע פאקטערן, פון דאס איז זעיר זעהר & אומפֿאָזנטע צאחל, ווען מיד אלע אקלימאטיזטור איזן לאנד, זיך אינגעערדעט אונדומטרוש אונדומטיליך 3 נפשות אויף א רעלאלען לאבען, וועלכען איז שטארקער פון אלע זעם אנטזיבאנפארטיסיטישען נישט געזויויפֿעלט וועגען

הוּא בְּפִזְרָעָן נֶעֱלָה אֲמַרְתָּךְ עַל־אָחָתָךְ וְאַתָּה אַתָּה
סְעִירִונְגָּס־מַעֲמָדָרָעָן אָוֹן סִיסְטָמָעָן.
אוֹן דָּאָס לְאַנְדָּר אַחָתָּה בְּיֵי זַיִן הַלִּילָה גַּגְרָנוֹשָׁת פָּעָר
אַרְוָם פָּעָרְלוֹרָעָן אַיְינְרוֹיזָעָן אָוֹן דָּאָס מִיר הַאָבָעָן אָזְזָי
לוֹרְיוֹרָעָן, נֶאָר אַדְרָבָא פָּעָרְדוֹנִיטָן, וְוּוֹלָעָם וְעַנְעָן פָּאַרְבָּוֹנִישָׁ פָּאַר 21
טוֹווֹעָנָד וְדָעָן, אָוֹן עַס שְׁמַעְלָט זַיִק בָּאַמָּתָד דִּי עַרְנָסָ
הָאָזָן צְוֹוְישָׁעָן זַיִן וְעַחְדָּר פִּילָּסְפָּצְיעִילָּס גַּעֲמָאָכָט אָגָּט
עַלְגָּאנָעָס, צַיִן הַאָבָעָן מִיר בְּכָלְלָס גַּעֲמָאָכָט אָגָּט
עַלְעַמְּנָטָעָן, וְוּלְכָעָס עַפְרָוְכְּטָבְּעָרָעָן אָוֹן עַנְטָוּסָ
עַשְׁעַפְטָסָס מִיטָּדִי טְוֹרְסְטָעָן, וְוּלְכָעָס וְעַנְעָן פָּעָרְבָּלָס
לְעַזָּעָן דָּאָס נֶגְנָעָן לְאַנְדָּר — אָס דִי אַלְעָא אַרְגּוּמָעָן
בְּעַזְעָנָל אַיְזָנָה, צַיִן אָזָי עַס נִישָׁת אַמְּאָס
בְּעַזְעָנָל כִּיּוֹן נֶאָר נִישָׁת נְעַחְלָפָעָן.
הַאָבָעָן בְּזַיִן אַיְצָזָנָה לְאַנְדָּר
דִי פְּרָגָאנָעָן פָּוֹן דָּרָעָםְנָסְטָעָן פָּאַר אַטְדִּי, וְאָס
וְאַזָּא הַפְּסָדוּ בְּשְׁכָרָוּ שְׂוִין אַפְּגָנְעָדָטָם דָּרְפָּרָן, וְאָס
לִיבְעָרָאָל דִי בְּקָשָׁות בִּים עַרְטִילָּעָן דְּרִישָׁות אָוֹן הַאָט
זַיִן שְׁמַחְעָהָעָן אָוֹן דִי, פְּרָאַטְאָקָלָעָן". דִי וְדָעָן — זָאנְט
בְּשַׁרְבִּיבָּעָן אַיְזָנָה, פָּעָרְלָיְכָטָעָן
דָּעָרָדָבָן דִי לְעַצְמָעָן צִיְּתָן גַּעֲמָאָכָט גַּעֲוִוִּיסָעָ פָּעָרְלִיְּכָטָעָן
עַנְגָּאלָעָס וְוּלְכָעָס מְאַטְעָרָן זַיִק שְׂוִין דָּא-2-3
בְּזַיִן בְּזַיִן הַיְּוֹנִינְגָּעָן טָאָג וְוּוּוּטָרָ פָּעָרְבִּיבָּעָן
רָוּנָגָעָן טְוֹרְסְטָעָן — קָאַפְּטִיטָלְלִיסְטָעָן בִּים לְעַנְגָּאלִי
שְׁעָן וְוּעָן זַיִן וְוּאַלְעָן פָּאַר דָּעָר פָּאַרְמָלִירִוּגָן פָּוֹן זַיִן
צְרָעָ וְוּלְטָס בְּעַהְעֲרָנוֹגָס פָּלְעָנָה, זַיִק בְּעַנוֹצָט נִישָׁת
מְוּלִיָּעָס אַיִן חֹזֶק לְאַרְצָן, פָּיְהָרָעָן אַצְבְּרָאָכָעָן אָוֹן
כָּנָר לְאַגְּגָע אַיִן לְאַנְדָּר.

בשער פער האנרכונגן דר. אאנדראָר האט געמאכט די לעבען פוליסרט מיט אואָ קראפֿט, דאס אפיילו דער ערער אודROT מצד די בעשׂוֹלְדִינְגֶן אַין דער אַקְטָמָא עקאנאמישע סטרוקטור פערצ'וויזנט זיך אַזּוּי, דאס געטרעטען אַזָּא ענדערונג צום שלעכטען אַין דער זוּר. זיַּה הענגנען אַין דער לְקֹפְט, צוּוִישׁען הימעל אַין דער ערער אונטערנערועווארפֿען פּוֹן עפָּס אַפְּרָאנְצּוּזִישָׁר בְּרָאָזְזָן פּוֹן לאָנֵר געהט אַזּוּי דְּאַשְׁגִּין פָּאָרוּוֹרְטָס, די לְוִינְגָן פּוֹן זעַנְגָּן אַזּוּי אַזְּרָהָת, אַין אַיצְטָ אַרְיוֹן — זיַּה הענגנען אַין דער לְקֹפְט, צוּוִישׁען הימעל אַין דער ערער.

שבילנד - ערב רעלאנטראַלעツיע פֿאָזְ לַאֲבִינַעַט

לעכטנוט צו מלעדערן די פאליטישע דעקלאראראצ'עס
וואס זונגען בעשטיינט פאר אויסלאנד. די לאגאָפּן
דעער דיטשער באנק איז איזער גרוועהנליה שוווער
אוון אלס שווערער קומט אן צווצשטען מיטלאָפּן
אויף אינזקוקוֹפּן די נויטיגע פראדוקטטען פֿאָר דער
דעער דיטשער אינדוסטַרִיע, בעזונדpras פֿאָר דער
קריגס אנדוסטַרִיע. דער שאכט החאָט, או אוייב
היטלערן, ווועט גזלוונגען ארוויסצ'ורפּן אַ צוּיַּיט
וועיליגע ענטשפָּאנונג אַין אייראָפּע, ווועז זיך שאָ
קָען אַ מעגליכקייט צו געכְּבִּינְעַן נִיעַ קְרָעְדִּיטַען אַין
לאונְדָּן.

פַּזְלָ קָאָבִרְבָּעַט

בען פֿאָר בְּעָרְלִין דַּי מַעֲגָלִיבְּקִיִּיט אָוִיסְצּוֹבְּצָעַן דַּי אָונְאוּפְּסָה הַרְבָּאָר — וּוֹאָסְ קָפְּן אָבָּעָר גַּעֲפָלְעָן דַּי
געַלְעַגְעַנְהִוִּיט מַיְשֵׁן צִיל אַרְיִינְצּוֹזְהִיעַן עַנְגָּלְאָנְדָּע עַפְּעַנְטְּלִיבָּעַן
וּזְוּדָעָר אַנְקוּזְנִיפְּעָן אַ-קָּאנְטָקְטָמָט מִיט לְאַנְדָּאָן, וּוֹאָסְ
אַין אֶ נְיִיעָר דִּיסְקוּסְיָע אַיְבָּעָר אַ-פְּרָאִיעָקְטָט צָו בָּאָ — וּזְוּדָעָר
גְּרוּנְצָעַן דַּי לְוֹטֶט בְּעַוּוֹאָנְגָּוָגָעָן וְיִ אָוִיהָ אַבָּא — עַס פְּקָאָדָעָט דַּי עַקְאָנוּמָישָׁע לְאַגְעָן קָפְּן דִּיטְשָׁלָאָנדָן.
דָּעָרָע, אַ-פְּרָאִיעָקְטָט וּוֹאָס אַיְן פְּרָעָשְׂתָּעָת וְיִה — עַס אַיְן בְּעָקָאנְט, אַו דַּר שָׁאָכְטָט בְּעַמְּיהָט זְדָחָן
וּוְעַגְעָן דַּי דָּזְוִיגָּע גַּעֲשָׁה עַנְיִישָׁען שְׁרִיבְּטָט אַגְּוָר
אַוְן "קָוְרִיעָר פְּאָרָגְבָּי" זְוִיְּשָׁעָן אַנְדָּעָט פְּאָלָה

**“מעוד דארף שיצוע דעתם בירגער
הוועז דער פלאג פוי סעקוועסטראטארען”**

שערם ברער חנוך און דו וישאומן פונז דו ברנוביץ גולדזונז לארד לאנדאגדרי איז געוען דער פערזען-
יבעד פרידיננד לאו מאידאגאנאלען און גלייבציגין

הינדערלעַד איז נאצִי-דיישטלאָנד

אמט; און ער האט פערנומען רעיגירונגס-געלער
און האט געההרט אנו איזיגאלאטגעט לעבען פון
געשלעכטליךער אונגרמאלייטעט — דעררכון הא-
בען אויך די ציינונגען נישט בערכט, דאר
רעדט מען דעררכון און יעדער דיטישער טוין.

וואס שארפער עם הויבען ויה און צו שפירען
די שלעכטש ריחות פון דעם נאצ'יז איבער דיטש
לאנד, אלך שטאָרקייר זוכט מען צו פערטומלען
די מוחות פון פאָקל מיט אַבְדֶּרֶעֶץ געדאנקען.
און אויך וועמען אַבְדֶּרֶעֶץ פון מיט מײַט מײַט ער-
פֿאָלָגָו אַרְיבְּרַהֲמִיָּהָעָן דעם בליך און דעם האס?
זַלְבְּפָנְכַּרְשְׁטַנְגְּדָלִיָּה אַוְיף די יְזָדָה.

דעַר פֿהַרְעָר אָנוֹ וְעוֹגְוַיְוָעַר פֿאָרָלְעַ
ונְרָעַ נְאָצָי הַעַצְעָר אָנוֹ גַּעֲוָעַן אָנוֹ בְּלִזְבָּת דַּעַר
גְּרוֹיסִיר הַעַצְעָר שְׂטוּרִיכְעָר, פָּוֹן נִרְעָנְבָּרָה. אָנוֹ
וואָס דַּעַר דָּאוּגָעָר בּוֹזִים-פְּרִיְינָד פָּוֹן הַיְתָלָעָרָן
עַרְלָוִיבָּט זִין אָנוֹ אַבְסָאָלוּט אָוְגְּלִיזְבָּילְדָה. דַּעַר
שְׂרָעְקִילְכְּסְטָעָר בְּלִבְול, וָאָס עַר האָט דַּעַר
צִיטָּאָוְגְּבָּלָאָזָעָן, אָנוֹ אַמְּשָׁה מִיט אָשָׁנָ-
דַּעַר פָּוֹן קְלִינְיָעָמִידְלָעָה, וָאָס זָאַל האָבָעָן
גַּעֲלָבָט אַיְן פְּלוֹאָס מִיט 36 יְאָהָר צְרוּיק. זַלְבָּסָט
עַר גַּעֲנְמַעְרָט: לְיכָע אַוְיטָמָאָבָלָעָן אָנוֹ אַלְסְזָגָאָבָן צְווֵי פְּרִיָּ-
פֿעַרְשְׁטַנְדָּלִיךְ — שְׁרִיבָּט שְׂטוּרִיכְעָרָס צְיוּטָנוּג —
וְאָטָעַ סְפָּאָרָט — אַעֲרָאָפָלָאָנָעָן. דָּאָס האָט
איָן יְעַנְעַר שְׁעַנְדָּר פָּוֹן קְרִיסְטְּלִיכְעָדָמִידָלָה גַּעַ-
וּעַן אִיּוֹד. אַיְנָמָאָל אַבְעָר האָט מִעְן יְעַנְעַם טַיִּ-
פְּלַצְלִינוּגָו גַּשְׁטָאָרְבָּעָן. מִעְן פְּרַעַטָּוּ וְוִיטָּעָר: הַיְתָ-
זִיל אִין מַעְשָׁנְ-גַּשְׁטָאָלָט גַּעֲנְגָעָן אִין גַּאַט
אַטְוִיטָעָן. אַבְעָר וְיְאוֹזָ? דַּי הַעֲנָד אָנוֹ קִיט
זַעֲנָעָן בְּיַי אִיהָם גַּעֲוָעָן גַּזְבָּנְדָעָן, דָּאָס מַזְיָּ-
אַיִּז אִיהָם גַּעֲוָעָן פֿעַרְשְׁטַאָפָט עַד אַקְטְּרִיסָע, וּלְעַלְבָּעָר
בְּעַן שְׁרִיעָעָן, אָנוֹ די צְוֵויִי גַּלְדָּעָר, מִיט וּלְעַלְבָּעָר
עַדְשָׁת גַּהְיִירָאָט. דַּעַר פְּרָאָפָגָאנְדָעָמִינִיסְטָעָר
גַּבְּפָלָס האָט פְּלַרְבָּאָטָעָן צָוָּעָרָד, דָּאָס הַלְּקָט
זַעֲנָעָן פְּלַרְבָּאָטָעָן אַיְנָגְעַוְיְקָוְקָלָט אִין זַיְדָעָן פָּאָ-
גָּדוֹרִינְשָׁטָן. כָּאַטָּש אָנוֹ דַּעַר פְּרַעַטָּאָזִין קְיִינָן וּוּאָרָט
בְּאָחָ גַּעֲבָעָן אַלְקָאָפָּאָ. דַּעַר בְּנִישְׁתָּאָהָעָט צָוָּעָרָד, עַר קָעָן דיּ-
שְׂטוּרִיכְעָרָס צְיוּטָנוּג — אָנוֹ דַּעַר בְּנִישְׁתָּאָהָעָט זַעֲנָעָט זַעֲנָעָט
בְּעַן יְזָדָה — הַאָט דַּעַר אַנְדָּרָאָצְעָז פָּוֹן הַיְתָלָעָרָן. וּלְעַלְבָּעָר
עַבְּנָעָטָרָט. דַּי אַלְעָזָר שְׂוִין אַגְּבָעָתָג. וָאָס האָט גַּעַרְ-
אַקְרָאָבָלָאָזָעָן אַנְדָּרָעָן קָיִינָן עַדְקָלְרָוְנָגָעָן
שְׂפָר פְּסָכָר אַיִּז אַפְּגָעָזָט גַּזְוֹאָרָעָן פָּוֹן זַיִן
בְּנִישְׁתָּאָהָעָט. דיּ רְפָאָעָן פְּאָרָאָזָה נְהָאָלָיָן.

וואס פָּאַר אֲשֶׁר עַקְלִיכָּה וַיְרֻקֹּנָג דָּעַר נַצְּרָה-
שֵׁעָר אַנְמִיסְפְּמִיטִים הָאָת אָזְרָה דִּי יַזְעָן אַיִן
דִּיְתְּשַׁלְּאָבָר קָעָן מֵעַן אַפְּשָׂר אַמְּכַבְּטָתָעַן וַעֲזָה אָוִיךְ
דִּי יַזְדִּישׁ קִינְדָּעָר דָּאָרט, אָוִיךְ דִּי קִינְדָּעָר מַעֲהָר
וּוּ אָזְרָה דִּי דָּעָרָאָקְסָעָנָה.
אָנוֹ אַיְנְבָּלָק אַיִן דָּעַר וַשְּׁמָה שָׁן דִּי יַזְדָּ-
שָׁעָ קִינְדָּעָר אַיִן נַאֲצִי-דִּיְתְּשַׁלְּאָבָר גִּיט אַונְזָה דִּי
יַזְדִּישׁ - דִּיְתְּשַׁע וּוְאַכְּבָנְבָּלָאָט, יַזְדִּישׁ רַגְדְּשָׂוּ
וּוְלְעָכָע עַרְשִׁיוֹנָה אַיִן בְּעַרְלָוִן. אַיִן אַיְנְיָעָם פָּוּן
אַיְהָרָע לְעַטְמָע נַוְמְעָרָעָן וַעֲזָעָן אַגְּדָרוֹקָט בְּעַמְּרָ-
קָוָגָעָן, וְאָסָם מֵעַן הָאָת אַגְּנָטָעָרָגָהָרָט אַדְעָר
אָוִוְּגָעָכָאָפָּט פָּוּן יַזְדִּישׁ קִינְדָּעָר. אָט זְעָנָן אַיִ-
וּגְעָ פָּוּן.
בְּכָפֶר וְעַבְעָן עַנְתְּשָׁאָנָעָן סְקָהָת וְוַעֲגָעָן דָּעַר גַּ-
לְיאַיְגִּיקִיט פָּוּן דִּי צִּיְּעָרָעָן, וְאָס וְעַבְעָן צִּיטְרִיט
עַוְאָרָעָן דִּזְרָחָ בְּאַלְדוֹנוֹיָעָן. עַס אַיִן גַּעֲקוּמָעָן דָּעַר
עַרְלִינְגָּעָר וְוַיְזִית פָּוּן דִּי עַנְגְּלִישָׁע מִגְּנִיסְטָאָרָעָן.
קִינְדָּה, אַיִן פְּלַצְלָלוֹגָג עַוְאָרָעָן וְעַהְרָ אַגְּפָעָלָאָעָן.
עַד הָאָת וְזַה אַזְגָּהָעָרָט וְאַזְגָּשָׁעָן, הָאָס אָוְשָׁה
בְּעַהָּרָט אַכְמָנוֹגָג צַי גַּעֲבָעָן אָוִיךְ זִיְנָעָק קְלִידָעָר
אַיִן אָוִיךְ זִיְנָה אַיִזְעָהָה אַיִן אַלְגָעָמָיָן. אַוְן וְעוֹן
דִּי עַלְמָעָרָעָן הָאַבָּעָן גַּעֲנוֹמָעָן טַעֲבָהָהָן מִיט אַהֲם: שַׁ
סְתִּימָשׁ, פְּאָרוֹאָס לְאַזְסָטוֹ וְזַה אָזְוִי אָפְ? הָאָט
שַׁר וְעַתְּמוֹחָרָמָה:
אָהָדִי שְׁתָאָרָק וּוּ דָעַר עַנְגְּלִישָׁעָר.

הסדר שיטות ויד, או באלוינס ערקלערכובג, אם דוד צויגלישצ'ר לוחט קלאטן ווועט איבערשטיינזון,

ז' געפֶּרְעַגְטָן :
 פֿאַמְּמַעַן, פֿאַרְוֹאָס טַאֲר אַיד אִיצְטָעֵר אַפְּהַיְוָן
 נִישְׁטָן קָוְקָעַן דָּרְכְּךָן פֿאַרְקָאָן, וּוֹאוּ עַס לְעַרְנָת
 מִין פֿרְהַעַדְגַּעַר קָלָאָס ?
 עַחוֹרִי יְוִוְישָׁע וְגַלְעָד גַּעַתְעָן אַיְן גָּאָס. זַיִן
 גַּעַתְעָן פֿאַרְבָּי אַפְּקָרְד. רַוְּכָת זַיִן אָנוּ אַיְן יְוִוְנְגָלָץ
 סְפָּעָלִים אַדְרָכְגַּלְאָזָם גַּעַרְאָרְעָן.

אוֹיְפִין גַּעֲבִים פָּהּ דָּעֵר אָוּסֶעֶלְבִּידָעֶר פָּאֵלִיטִיק צָוּם אַנְדָּעֶרֶן :

אָסֶ שְׁפִילַת זִיה אַיצֵּט אֲפִי צוֹישָׁע דִּיטְשָׁלָאנְד בָּאה גַּעֲבָעָן אַ קְלָאָפּ.

רוֹאַרְטָן דִּי דַּקְּלָאַרְצָעַ פָּן הַיְתָלְעָרֶן, וּוּעַלְכָע
בֵּין יְווֹדָעָן — הָאָמָּה דַּעַר אַנְדָּרְדָּר יְמַגְּלָעַ גַּעַ

אַקְדָּמָאֵל אָן אַרְאָמָעַנְתּוּ, וְאָסָהָאַט גַּפְשָׁאָ-
די אַלְעַ זַאֲכָעַן פָּאָדָעָרָעַ קִיּוֹן עַדְלָעָרָגָגָעַן

הַנְּאָרֶב

אונן מיר האבען געמיינט, אונן דער מאיפותיאוד אינגעבעטענע, טאלערירטע, בירגער פון צויזיטער דיש איז, זאמס טראגט אויף זיך א יודישען פרצוף קענען דינען און דער ארמעע אדרער פערנעהכען איז שויין אויסגענטשאָדעבן. אונן ער בעהרט שווין צו אונן דרייטר קאטענאריע, נישט קיון גלייבע צוישען איז זיין זיין חותם, ווערט געשנערט אונן אויסגעראט. רעדירונגס-אַמאָט — זיין חפלר.

אונן נישט קווקענדיגן אויף אזעלבע קלונע דיזו, אונן טוט וועה, זענען דאָך די דיטשע יוזען נישט דער פערנאָגענעהוּת. אונן אויף דעם וואָס זיין האבען איזן די לעצעט צויזי שקלאלפישע, דאס קרכישע, די לעפֿטְדערנוּדרוֹנְגֶן רעדן יוזען בעהאנדרעלט לוּוּט דעם דאַיזען נישט גען איז אַבְּרוּר, נאָר אַינְגֶּר פון די קולטְוּוּרְטְּעַסְטָע אָזָן פְּהִינְגְּסְטָע טִילְעָן פון יודישען פָּאָלָק. האבען זיין שׂען, אָז הַוְּתָּלָעָר וּוְעַט זֵיכְר נאָר מְרַחְם זַיְן אַיבְּעָר זַיְן מִמּוֹ ווּוּרְקְלִיךְ זַיְן זַעֲהָר נָאָיוֹ צַו גְּלוּבָעָן דָּעָר מְעַנְשָׁהִיט טעריסטייש געוווען פָּאָרָן גַּעֲטָאִיּוֹת. אָז מָזָר מַאֲדָרְעָן אָז יְזִקְעָן נִישְׁתְּ פָּאָרְדָּרְעָן פָּאָר זִיד קִיּוֹ שָׁוֹם דָּעָר וּוּלְטְּקוּלְטָוֹר אַזְוִי פִּיל אָוּמְשַׁעְבָּאָרָע וּוּרְטָעָן יְזִקְעָן גַּעֲטָאִיּוֹת זַעֲהָר אַנְדָּרְעָר מַעְשָׁעָן. מִיר האבען „בעונדערע“ רעכט. דאס אַין אַחֲרָה, יְזִקְעָן אַבְּרָר זַעֲהָר גַּאֲרָן בְּעַטְלָעָן זַיְן אַבְּסָעָל דָּעָכְט אַוְוַיָּה צַו לְעָד פָּוֹן מעַשְׁלִיכִיקִיט אַיְן זֵיך.

אונן הײַנט בעטָלָעָן זַיְן אַבְּסָעָל דָּעָכְט אַוְוַיָּה צַו לְעָד געמיינט, אָז די אַסְּמִילָאַצְּיָה מִיט אַלְעָא אַיהָר מַויִּין מִקְעָן דָּאָס אַנְדָּרְעָש נִישְׁתְּ מַאֲכָעָן. יְעַדְרָר פָּרוֹב אָוּסָע בענְלִימִיט — עַרְשִׁינוֹגָנָען לְגַטְשָׁוֹן בענְדָרָאָבעָן צַו עַנְדָרָעָן דָּאָס דָּזְזִוְיָעָן, פְּרִוְנִיאָפִּיּוֹן הַיִּסְטָמָאִינָה אַיְגָר בָּעָן, צַו עַטְמָעָן. עַס טָוט וּוְעַה צַו זַעֲהָעָן, זֵיכְר אַיְן דִּי יְזִקְעָן, זֵיכְר זַיְן מְצֻדְרִים אָוּסְגָּנִימִיטָן, פָּוֹן דָּעָר גַּעֲזָל שְׁדַּעְקְלִיכְעָן חַיְנוּם — צַי גַּעֲנָקָעָן זֵיכְר מְאָלָע אַזְוִי זַיְן אַיְוָלָע-טִיהָה. אָז דַּוְאַלְעָה מהַכְּבָות, פָּוֹן די לעצעט פָּאָר דָּעַשְׁוִיעָרָעָן דַּוְעַטְמָאָרְדָּנוֹגָגָג...

אמֶת דָּאָס אַיְן גַּעֲווֹעָן דָּעָר שְׁטָאָנוֹדוֹנָסְטָפָן יְעָדָה פָּוֹטְזִיבִּין יְאָחָר, די באַצְיאָלָע, פָּאָלְטִישָׁע, מַאֲדָלִישָׁע שְׁאָפְטָמִיטָוּסָעָן, דָּעַרְנוֹדוּרְגִּינָּעָן זֵיכְר פָּאָר זַעֲרָע — אָנֶן וּוּסָס דָּרָר...

בכלומר נסטעו שונאים און בעטן זיך מאַל זיך און גיטטינגע, און די גענגער פון יודישער אויפֿעלעונג און נוע יידרען, די גענגער אויפֿעלעונג און יודישער אויפֿעלעונג און גענשען אויפֿאָכונג, פון יודישען פרדוב צו ווערטען ריוונעההמען אין זיינער ארמעע, אין דער ארמעע פון זיעווערט פערמעגענס, פֿוּינִינוּג, מְוֹעֵזָרָעֶלְעֶר אָנוּ דעם לאָנד, וְוָאוּ דער מלְוָחָה-לְאָזָוָג אָיזוּ יְהָדָה, קְרָאָמִיט אלְעָמָעָן גְּלִיאַד, מִיט אָנָּרְמָאָלָעָר פְּסִיכִיק, מִיט מִיט לְוִיטָעָן גְּלִיאַד, אָבָּעָד מְהָאָט אָויְף זַיִן נִישְׁתְּגַעַן קְיֻזְיָן פְּאָרִיבְּעָלְעָד האָבָּעָן, דָּאָס עֲזַנְעַן גַּעֲזָוּן די זעלפְּסָט אָכְטָנוּג, מִיט אָנְפְּהָלָה פָּאָר עַהֲרָע אָזָן יְהָדָה קְיֻדָּעָר פָּוּן די רַעַפָּאָרָם יְהָדָה, פָּוּן דער עַקְסְּטָרָעָם מענְשְׁלִיכָּע וּוּרְדָּע, מִיט זעלפְּסָט בְּעַוּוֹאָסְטָזִין, קְיֻדָּעָר פָּוּן די רַעַפָּאָרָם יְהָדָה, פָּוּן דער שְׂמָדְבָּעָוּוֹגָנָג.

סטעד אַסְיְּמוֹלָאָצִיעָן אָזָן פָּוּן דער שְׂמָדְבָּעָוּוֹגָנָג. מִיט שְׂטָאָלָץ אָזָן נַאֲצִינָאָלָעָ אַמְּבִיצְיָעָם.

צָהָלָט די שְׂמִיעָרָעָן פָּאָר די צָוּוִי יְאָחָר פָּוּן זַיִן אָבָּיְם אָזָוִי הָאָבָּעָן מִיר גַּעַמְיָוִנִּים, מִיר וְעַנְעַן אָזָוִי מַעֲנַשְׁעָן קְעַנְעָן זַיִן אָזָוִי דָּעַרְנִידְרָגְעָן, אָזָן סְּאָיִן נִישְׁתְּגַעַן צָוּ וּעְזָנָהִים, דָּעַרְפָּאָר הָאָטָם מִינְעָרָגָרָט אַיִן קְאַנְצְּעַנְטְּרָאָצִיעָן-לְאָגָעָר אָזָן אַוּעָקָגָנוּמָעָן זַיִן פָּעָרְמָעָן — קְטוּבָת דָּעָם פָּאָטְעָדָאנָד.

זַיִן דָּוּלְעָבָּגָע יְהָדָעָן בעטָנוּ זַיִן אוּרְמָאָל זַיִן שָׁאָפָּט אַיִן פְּרִיהָוִיט" אָזָן זַיִן שְׂוָלְקִילְעָדָרָןִים גַּעַנְעָן צָהָלָט אָזָא מִין, "פָּטְרָאָסִים".

זַיִן אוּרְדָּאָרָט הָאָטָם דָּעָר יְהָדָעָן זַיִן פָּעָרְוָאָרָפָּעָן דָּאָס קְרִיגָּמִין מִינְיָנִיסְטָרָהָמִים מִיט בְּקָשָׁות, זַיִן שִׁיקָּעָן כָּסְדָּר דָּעַלְעָנָצִיעָם, אָבָּעָר מַעַן פָּעָרְטְּרִוְּבָּט זַיִן פָּוּן דָּאָרָד בְּלָוְתְּגָעָן פָּאָרָאָמָעָן, אָוּמְנָשְׁלִיכָּעָפָּרָפָּלְגָּנוּנָעָן, טָעַן צָוִיק. אִיחָד זַעַט נִשְׁתְּמָךְ קְיֻזְיָן אוּרְיָהָע, אִיחָד זַעַט דָּעַרְנִידְרָגְעָן. מִיט וּוּפְיָל וּוּרְדָּע אָזָן הַעֲלָדָעָנָמוּט מַעֲנַשְׁעָן פָּוּן אָמִינְדָּעָרָוּרָטָגָעָן זַיִעָר גְּרוּזָאָמָעָן שִׁיקָּעָן זַעַרְעָה מְעָרָב-איְרָאָפָּעָוִישָׁע בְּרָדְרָע. וּוּפְיָל מַאְלָה הָאָלְעָן זַיִן אִיךְ זַיִן אִיךְ זַיִן!

דער זיז פֿאָז דער מאַלעֲבָנָעֶר מאַלעֲבָרֶר

בְּשַׁלְמָנָה פֹּזֶרֶת אֵין לְאֵין

אויסטר סוחרים, וואס האבען געהאמ אפערנע
עוועלכער אדרער סוחורהילאנגעלאן, האט אין לאדוּ
איך עקוּסְטִירָט א געונג בעדייטענדיגע האנדיעלַסְטָן-
דֶּרְזָעֵעַ, וועלכע האט נישט געהאט קיון, אפערנע האנַּן
עלַסְטָן-אַקְאַלְעָן, אוֹסְמִינְידָּעָן שׁוֹן די אין לאדוּ,
עדַיְיטַעַנְדִּגְעַן צָחֹל מַעֲלָדָרָם אָנוּ סָוחְרוּשָׁעָן קָאָמוּ
אַנְכְּטָן, דָּאָרָף מַעַן וּמְעַדְעָן דַּוְיָוִיפְּרָעָטָקָיִת
וּמַעַן דָּאָרָף בְּלַהֲבָ�וּגָנוּבָּר אַתְּהָיָן, דַּוְיָוִיפְּרָעָטָקָיִת

**עהרליךער האנדעלס אומזאץ פון יודישע
און קרייסטלייבע פירמעס**

אוֹהֶן דָּרְבָּנוּ פֿרִידְמָאָן

כטבָּה דְּרוֹאָת

דיUrשתע בוכחאנדולונג אוין לאדו האט און
184 געפהענט יונקעל גוטשטאט. אוין די 55נעד
ההרען אויז דאס געווען די איניגזינע, לאחדער בוכ-
אנדולונג, ערשות און די 60געד יאהדרען זענען און
אדוז, ענטשטאנגען אויר דריי קרייטליך בעוכחאנד-
לונג. אוין 1860 אויז דער לאדווער שטאטיפערזוי-
גענט, קוחט דעם אוופטראג פון דער פינאנציגמאכט
געטראטען צום-סקוועסטער און אפשאזי פון די ר-
גועגעיליכקייטען אוין דער וואוינונג פון יונקעל גוט-
טאט און האט דארט, צוישען אנדרער זאבען, נע
גענו אויר 825,,ביבלעך צו ליאגען, פוילישע און
יטישע, שטארק אפגענטצטער''. דעם ווערט פון די
825 ביבער האט דער שטאטיפערזויידערענט אפגענשאצט
וואויר מיגליך, או גוטשטאט האט זיך פערנו
גען אויר מיט אַנטיקען האנדול, אדרער מיט א-
ברדאושפראגן.

גענען זענען, און אנדרעד האנדערלַסּ געבעטען, צוועג
קומען זעהר וויניג סוחרים פון א גרעמעדען פער-
געחם. אלס די גאנטשע, דארף מען דערמאהנען :
שלמה מארכוספעלַה, סוחר פון אייזען, און די רעני
רוזנספֿאָבריקען וועלכער האט זיך און יאָהָר 1851
געבענונג צו ציהען, פון לאָסְקָה, אָדִין קִין לאָדוֹן,
אָז שׁוֹן אַיְן דָּעַמְעַלְבָּעַן וְאַחֲרַה האט ער אַיְפְּנַעַזְוֵי
עַזְנַיְקָאָזִי פון 15 טויזענד זולבער דָּנוּבָּעַ (הַוְּנֵדֶת
דעָרט טויזענד פֿוֹילִישׁ גִּילְדָּעַן), וְאַזְנַיְקָאָזִי :
מאָרְקוּסְפּֿאָלָה, אָוֵיך אַנְיְזָעַן סוחר אַיְזָעַן דָּרְגָּעַן
דוֹנְגָּסְפּֿאָבְּרִיקָעַן.

א בעונדערן אוּפְּמַעַךְ פֿעַדְרוֹנִיט אָוִיך דָּעַר עַד
שְׁמַעַר אַיְן לאָדוֹן, יְוִידְשָׁעַר מַסְחָר פָּוֹן וּבְעַלְעָן אַזְנַיְקָאָזִי
גַּאלְד אַוְּסְאָרְבִּיטְוֹנְגָּעַן פָּוֹן וּדְרַעַל תְּשֻׁשְׁעָלְסָקִי, וְאָסְ
טוֹזְעַנְדָּה פָּ. גָּ. פֿרְדְּוֹרְקָק זָמְעַרְעַלְד — 20 טויזענד
בָּ. גָּ. וּוֹלְחָלָם פֿלִיְישָׁר — 18 טויזענד פָּ. גָּ. עַמְּלִיעָן
טְרָאָטִיך — 16 טויזענד פָּ. גָּ. קָאָרָאָל נְזַבְּעָן — 15 טויזענד
זְעַנְדָּה פָּ. גָּ. קָאָרָאָל רְוִימָאָן — 8 טויזענד פָּ. גָּ. צְוִי דָּי
גָּרְעָמָע יְוִידְשָׁעַר פֿרְמַעַשׂ פָּוֹן האנדערל מִיט וּוֹאָרָה
צְעַל אַרְטִיסְקָלָעָן אַזְנַיְקָאָזִי הַאָבָעַן גַּעַרְעָת :
אַכְּרָהָם פְּרוֹסָאָק — 10 טויזענד פָּ. גָּ. אַוְּמוֹאָזִי,
דִּידְיוֹדִיה דּוֹשָׁאָלָאָזָקִי — 7 טויזענד פָּ. גָּ. מִשְּׁהָ פִּילְּ
גְּרוּם — 4 טויזענד אַכְּתָהָנוֹנְדָּרָט גִּילְדָּעַן, דָּודָ רָאָה
עַנְבָּלָאָט (דָּר פָּאָטָר פָּוֹן דָּעַם שְׁפָעַטְרָדִינְגָּן נְרוּם
אַנְדּוֹסְטְּרוּעָלָר, יְשִׁיעָהוּ רְאוֹזְנְבָּלָאָט) — 4 טויזענד
עַנְדָּה הַוְּנֵדֶת גִּילְדָּעַן, קְלָמָן פָּאָגָּאנְסָקִי (דָּר פָּאָ
שְׁעָרָ פָּוֹן יְשִׁרָּאֵל פָּאָגָּאנְסָקִי) — 4 טויזענד גִּילְדָּעַן.
אַזְנַיְקָאָזִי גְּדוּלָּה קָעָנִי 3 טויזענד פֿינְחָהָנוֹנְדָּרָט גִּילְדָּעַן.
בְּכָל הַאָבָעַן דָּי יְוִידְשָׁעַר פֿרְמַעַשׂ גַּעַהָאָט בְּעִירִי
גַּוְשָׁ גַּעַמְהָאָהָנְטָמָ, שׁוֹן די הוֹיךְ פָּוֹן דָּרָר סְוּמָע בְּעִירִי
שְׁעַנְדִּיְעָרָע אַוְּמוֹאָצָעָן. בְּפָרָט אַזְנַיְקָאָזִי דָּר טַעַקְסְּטִילְּ
וּוֹוִיט, אַז דָּאמָס חָאָט גַּעַמְוֹת זְיַוִּין אַבְּרִישְׁעָנְדִּיְעָן
בְּיְבָלְאָטָעָק, וְעַגְעָן דָּעַם וּוּוּיְטָרְדִּינְגָּן גָּוָרְלָ פָּוֹן
דָּאָזְנִינָר בְּיכָעָר זָמְלָגָן דָּרְמָהָהָנָעָן די אַקְטָעָן
אַדְּסִיקְלָעָן אַזְנַיְקָאָזִי שְׁעַנְקָרְרִי הַאָבָעַן די דִּיטְשָׁעָסָה
נוֹשָׁמָן, וּוּיְכָסְעָלְפִּישָׁ חָאָט קִין בּוּהָהָאָנְדוּלָּגָן נִישָׁת בָּעָ
עַמְּ�הָרָעָן זְיַד גַּעַבְעָנְגָּט צְוִי צְיהָעָן קִין לְאָדוֹן
הָאָמָעָר זְיַד הָפְנִים, נָאָר צְוָעָלִיגָּ פְּרָגְנוּמָעָן, פִּיחָרָעָן
סְכִילְאָוִיסְאָרְבִּיטְוֹנְגָּעָן, אַזְנַיְקָאָזִי : מְאָטְעָרְיאָלָעָן,
מוֹגָּעָנוֹג בְּעִירִיתְעַנְדְּגָעָן האנדערלַסּ אַוְּמוֹאָצָעָן. דָּאָ
אַינְטָרָעָסָעָן.

דעת מאירדע רדיבטער דאמ בעפלאטען!..

סמסט א שנידריגער ווינד. איזן דער נאם א זאונויערטוי
ס'הענגען צעפֿלעך איזן, דער עולם קאָרטשעט
די רעכבר זענען בעדרעקט מיט וויסעט דעקען —
וועיסעס וועלט, פ'אי צוריך ווונטער. אַמְתִּירְגֶּר ווין
ה. חנוכה.

וועו אירח האב דאס דערצעהען אוין מיר געווואראען
עהיליך אויר דער נשמה. אירח האב נישט געלזויבט
איינגענע אונגענען. צי זעה אירח דאס איזן דער וואך.
אוין דאס בלזוו איזטער חלום. אירח שפּרִינְגֶן אַרְאָפּ
בעט. טו אַ קֹּס אַוּפּן קַלְעַנְדָּאָרָה, סְפִּיאָן דָּאָרָךְ
רט דער גַּטְעָר מאַי, מאַי מִוּט אַזְעַנְיָה מאַי מִיט
וַיְקַעֵּר אַיְזָוּ בַּיְדֵי דַּי פְּעַמְּסַטְּעָרְדָּה? האב אַיְדָךְ גַּעֲוָעָן
הען בעשׂיינְגַּעַרְלִיךְ אוֹ דָס אַזְעַנְיָה נִסְמָנָה
סְמִים. אוֹ דָס חַאַט דֻּרְךָ רַשְׁעָע אַוּוֹת מִיר דָחִ
וְתַּעֲחַטְמָן, חַאַט עַר אַרְאָפּגְּעַנְשִׁיקָּט אַמְּיאַוּעָ
גַּשְׁעָר.

האב איד אוינגעוועקט מיין וויבעל
— קאָוועצַלע, קְרוֹין, דּוּ זְעהַמֶּט ווּאַס אֵין דְּרוּר
טוֹת וּדְרַ ? — ווּינְטָר !
חָאַט זִיר מֵיָּן קְאוּוֹעַצְלָעַ אֲוּסְקָעַרְפָּעַן דִּי אָוִינְגָּעַ
טַ & קָוָק גַּעֲטָוָן אָוּן פָּעַנְסְּטָעָר אָוּן גַּעֲזָאנְגָּן
— פִּיוֹוֹקָעַ, ווּאַס אַיְזָ דָאָס ? חִינְמָט אַיְזָ חַנוּכָּת
מַאֲ ?

— פָּאֵין בַּיּוֹדָע צוֹאָמָעָן: אֵי מָאִי חֲנוּכָה,
גַּז מִיר נְאֹוֹצָלָעַ, הַאֶב אַיךְ גַּעֲזָאנְגַט, פַּעֲקָעַל צָוָר
אוֹסְסָ דָעַם פּוֹטָעָר, דַּי וּזְאַלְעָנָעַ וּשְׁעַתְמָה אַרְיוֹסָ
עַ בָּאָטָעַן, פַּעֲרָאָק דַּי פַּעֲנַסְטָעַר מִיטַּ וְאַטָּעַן,
עַל צְוִירָק אַרְיוֹן דַּי מַאֲפָעַלְיַעַנְסָטָעַה, חַיְינַן אַיְינַן

האט מינו באווצצעלע ארייבערגעצויינען די פערענצע
גענומען בראפען. איד האב מיר געריבען די
ט פון פחת אונ געלזיפט דעם השוו'ח פאר דעם נס
ס ער האט בעוווען, וואס ער החט אראפאנשיקט
אנזאגזיטווען זיגו אונ געריבען. זיין דאס אונזאגזיטווען זיין

ליריעדה, אין מיר כיון שמהה געשטערט געוווארען פרויד האט נישט לאנג געדערערט. דרי זונ און דאך אליך מענלהך.

הנ' אונדערן, פאייז וווערעד ואערעט, אונז איך מוז מיך
גען און וועג זוכבן אָ דאטשען.
אָ אַפְּשָׁר, זוֹוִיסֶט אַיְחָר, רַבּוֹתִין, פָּוֹן אָזָא דַּאֲמְשָׁע
זָאָל זָאָן צַוְּעַדְאָסְטָס פָּאָר פְּיוֹן בְּאָוּצְעַלְעָן הָצָ

לערכעהלט פון א היגען ליטוואס

פון י. אבעזרזשאנעך

— טרוקען איז נישט געזונד, צו דו געדזווען.
ברענגן איך איחדר א פויוכטע דאטשע מיט וואַפּוֹן
סער, ואנט זיין:
— ניין, א פיבטער באָדערן איז געפערהָלְדֶר פָּאַר
די אַטְרָעָטִים.
ברענגן איך איחדר א דאטשע מיט בערג, זאנט זין:
— „זָוָאַרְיוֹאַוָּאַלְעַשְׁתָּה!“ פָּאַר מֵיְן-שְׂוֹאַךְ-הָאָרָא,
מיט פִּין, „אַזְוֹעַנְקַשְׁתָּה!“ לְעַבְּרָה — בערג?
האָבָּאָה אַיר עַרְשָׁמָּט פָּעַרְשָׁמָּאָנוּן בו מְשַׁחַת אַין דָּאמָּן
אַיך חַיָּס פִּוְיָוקָע אַון מֵיְן וּוּבְּעָל חִוּסָּט כָּאוֹ
לְשָׁעַר. אַיך בֵּין אַ לִּיטְוֹאָס אַון מֵיְן וּוּבְּעָל אַין אַ
וּוּלְיִשְׁעַר. אַיך בֵּין אַ בָּן חֲמִישִׁים אַון מֵיְן וּוּבְּעָל
גָּנָּאַשְׁשָׁעַט זָוְד נָאָךְ. אַיך בֵּין פָּוֹן דָּרָר מָאַנוּפָּאָכָּר
אַחוֹר בָּרָאַנוּשָׁע, אַון מֵיְן וּוּבְּעָל — פָּוֹן דָּרָר כְּעַמִּי
שָׁעַר בָּרָאַנוּשָׁע: זָוְ שְׁטָעָלָט דַּי פָּאָרָב — צַו דַּי לַיְּ
עַן, גָּוּטָאָלִין צַו דַּי בְּדָרְמָעָן, שְׁלִימָקְרִוִּיטִין צַו דָּרָר
אָזוֹ — אַ כְּעַמְּקוּרְהִין! זָוְ שְׁטִיקָת קִוְשָׁלָעָה, אַון
אַיך שְׁטִיקָת מִיךְ פָּאַר אַוְלָאָטָם. זָוְ שְׁפִילָטָם, פָּאַקְעָרָר
זָוְן אַיך שְׁפִילָטָם לְעַפְּעָן.

— אָמַשׁ בְּאַבִּיעַ, קָלְעָתְרָעַן אֹוֵף טְרָעַפְעַן...
סִיטִּים מִין אָסְטָמָע וּוָעַל אָונֵךְ מַךְ שְׁלָעַפְעַן אֹוֵף טְרָעַפְעַן...
פָּעָנוּן בְּהָאָה וְנָנוּנוּ אָז אָהָר בְּלָהָרָה אֲז וְיַבְעַל. וְזַי
לְאַכְּבָת צִוְוִיטָעַר :
— בָּאָ... בָּאָ... בָּאָ... נִישְׁתַּחַת קִיּוֹן בְּרֻעִית נָאָר
אָרְטְּשָׁעַסְטָ ?

וועוד אוך דאך און כעמ, קוויפ אונד צו דער
לייטוואק איך ביזן און חמישים און זי, נאשטעטע
וואנק, נעהם ארטום א לויבעל ברויט און ווייז איהה
זיך נאך. פונדרעסטוועגען ביזן איך נאך א, מוש-
טשינע קאפ סלאעדערן און זו א צערדאכגענער אָר-
טַמְמָן, אָטֶם, אַפְּרִיעִיט, אַפְּרִיעִיט, — פֿעִילִיט דְּרוֹפְּבָּקָּעָן
בען, וואס אַיְחָזֶה זוֹוְלָטְה האָט זוֹ זוֹוְלָטְה אַיהֲרָן זִידָעָן,
אַזְוֹוְלָטְה מאָלֵז אַזְוֹאָלְטָה :
— באָנוֹאָלְטָה שְׁמַעְתָּה וְזַהֲרָה פְּנִימָה, אַזְוֹאָלְטָה
ברעטן.

היו יוציאר האב איך מיך אויך געריכט אוניך דז
איך זומדר איז זאמדר. ווילט איזה זוקער — אין
זוקער, ווילט איזה נערוואן — איזו נערוואן. — אלץ
האט זיז איזו לאגעער.
מולא א נאנץ יאהר איזו עם נאנץ זיז דערליידען.
זיז האט זיז איזה רע, "סעוזאנען". זיז האט א שטינענער
סעוזאן, א נירענץ-סעוזאן, א לעבער — סעוזאן, א זאמדר
שיין, דעם זאנטיק! שיין איז איזוילאנגן ביז איז געה
אלץ, איז איז געה זאַלט, זאַלט איז איז געה זאַלט.

— דען וטען מאי האב אירג גענטפערט, דער
טער מאין איז א פאשיגער טאג אויף איזעלכע זאכען.
— נערעכט. זאל זיין דער בפער מאין, האט זי
מיסכים געווען, און געטראקט האב אירג מיר :
— אפשר? אפשר וועט נאך בייזן וטען מאין גע
שעהען א נס: אפשר אונערדייטערניש, אפשר וועל
מיין זי געווארען אונגעציגרעדן וויא הבדליך : געטעט
— דען צויזער בעל-ביברנהיק! און דער צויזער
אנימעלטטען האב אירג געהאט אוא מפלה : איזוף דער זאמדר סעוזאן, הויבט זיך און דער צויזער
איך קומ אחים און אוונד, זאג אירג צו איהה: סעוזאן. הערט איזוף דער צויזער-סעוזאן, הויבט זיך
— דו וויסטן צאוועצלא, דיין סאכנט האט און דער שטינערדי
סעוזאן הויבט זיך און דער לעבער - סעוזאן. און איזו
חיה-דינע פיסעלער.

